

Röda Stan har av någon betecknats som ett monument över nationalromantikens röda stugor med vita knutar.

En idyll som ska bevaras. Den nya detaljplanen innebär bland annat att det införs rivningsförbud i Röda Stan.

Rivningsförbud i Röda Stan

I dagens Stolta Stad tar jag mig en bit utanför Promenaderna.

Till Röda Stan, en av de första trädgårdsstadsmiljöerna i Norrköping. Bebyggelsen i Röda Stan har av någon betecknats som ett monument över nationalromantikens röda stugor med vita knutar.

Nu i höst är det 85 år sedan som husen stod inflyttningsklara.

Miljön har också ett stort kulturhistoriskt värde. Nu ska striktare bestämmelser införas och det just för att säkerställa det kulturhistoriska värdet.

– Det har inte funnits något formellt rivningsförbud för Röda Stan, säger planarkitekt Lars-Axel Tengblad.

– Det är en av flera åtgärder vi nu inför med den nya detaljplanen.

Under 1960-talet hängde det ett hot över Röda Stan.

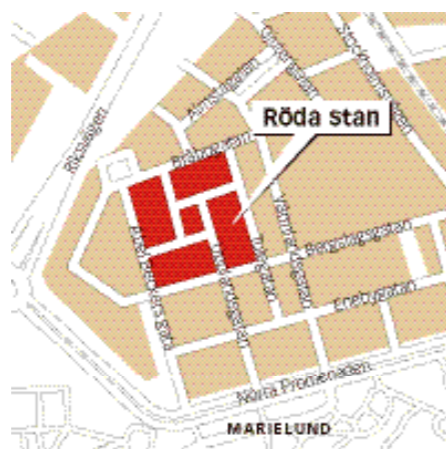
Tidsandan var annorlunda och de faluröda husen ansågs som omoderna. Området skulle rivas för att i stället exploateras med höghus.

Men de boende stod emot byggföretagens försök till uppköp. Tillräckligt många sade ifrån och det skapades en opinion för att bevara trädgårdsstaden.

Birgitta Giselgren har bott i området i 28 år och hon jobbade inom kommunen när en rivning diskuterades.

– Det var helt vansinnigt, säger hon. Man ville riva ned hela Röda Stan.

Den nya detaljplanen omfattar även att plastfärger och plåt inte kommer att gillas. Vidare handlar det exempelvis om att ta-

ken bör ha tvåkupigt tegel och att fönstren ska förses med spröjsar.

Intresseföreningen Röda Stan har varit drivande faktor för att idyllen ska bevaras. – Vi har haft det uppe på flera av våra årsmöten, säger Birgitta Giselgren.

– Därför känns det bra att det verkligen blir av.

Kåkarna i Röda Stan är ett resultat av den förödande bostadsbrist som rådde under det första världskriget.

I Norrköping fanns det överhuvudtaget inga lediga bostäder att tillgå och nödbostäder fick inrättas vid flera av stadens skolor. Kriget hade en förlamande effekt på nybyggnationen och de styrande i Norrköpings stad insåg att något måste göras. Och då det gick undan.

Privata byggmästare var inte intresserade, utan i stället var det staten och kommunen som stod som byggherrar.

Tomtmark ingick i köpet av Marielunds gård och ett område som gick under namnet Porsgärdet stakades ut.

Marken delades in i 52 tomter och villorna och flerfamiljshusen ritades av arkitekten S E Lundqvist i fyra olika typer. Alla i trä och med plats för en-, två- eller flera familjer.

Röda Stan planerades år 1917 och husen stod sedan inflyttningsklara i oktober året efter. Ett rekordsnabbt bygge.

De som flyttade in bestod mest av sparsamma arbetare och tjänstemän och priserna på husen låg mellan 7 000 och 15 000 kronor.

I området etablerade sig ett par hantverkare och affärer, bland annat Konsum Hoppet. Och kring det lilla bytorget samlades man för en social samvaro.

Så gör man även i dag. På söndag är det fest när Röda Stan fyller 85 år.

Källa: Norrköpings stads berättelse rörande bostadsbyggnaderna i Porsgärdet vid Stadsarkivet.

LASSE SÖDERGREN
lasse.sodergren@nt.se
011-200 151

Foto:
FREDRIK JONSON
fredrik.jonson@nt.se
011-200 185

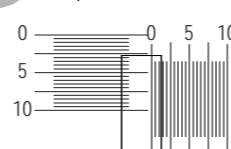

Husen i Röda Stan ritades av arkitekten S E Lundqvist i fyra olika typer. Alla i trä och med plats för en, två eller flera familjer. Foto: PRIVAT

De nya bostäderna uppfördes vid Porsgärdet, ett område som ingick i köpet av Marielunds gård.

Redigering DANIELA KOMAD

– Det var helt vansinnigt på 60-talet. Man ville riva hela Röda Stan, säger Birgitta Giselgren, som har bott i Röda Stan i 28 år.